

De Melksteeg versterkt groene verbinding rond Amersfoort

Samenwerking ontwerpers en uitvoerders levert 20 hectare robuuste natuurzone op

Met De Melksteeg is tussen Amersfoort en Soest 20 hectare nieuwe natuur gerealiseerd. Het project versterkt de ecologische verbinding tussen de Utrechtse Heuvelrug en de Eem en compenseert het bos dat verdween door de verbreding van de A27. Daisy van Boven van SmitsRinsma begeleidde ontwerp, aanleg en beheer, met aandacht voor biodiversiteit en toekomstbestendig natuurbeheer.

Auteur: Heleen Kommers

Daisy van Boven

Daisy van Boven kwam op de radar van vakblad Stad + Groen toen ze in 2021 slaagde voor de opleiding tot European Tree Technician (ETT). Niet alleen was ze de jongste vrouwelijke afgestudeerde, ze had ook nog eens de hoogste cijferlijst. De groei van haar carrière is zichtbaar in het verloop van het project de Melksteeg. 'Ik begon als technisch tekenaar, vervolgens werd ik bestekschrijver, daarna toezichthouder en directievoerder en nu ben ik projectleider.'

Ook SmitsRinsma vervult verschillende rollen: in samenwerking met HNS landschapsarchitecten en Buiting Advies is dit ingenieursbureau betrokken bij het ontwerp, de uitvoeringsvoorbereiding, de aanbesteding én de uitvoeringsbegeleiding. 'Het is geweldig om na zes jaar hard werken nu van een schitterend stuk natuur te kunnen genieten; ik ben trots dat ik daaraan heb mogen bijdragen.' Voorafgaand

Door de verschillende plantdichtheden moet binnen vijftien jaar een bos met volwassen uitstraling ontstaan

aan dat harde werken werd in het gebied archeologisch onderzoek verricht. Er zijn toen vondsten gedaan uit de steentijd, het late neolithicum en de Tweede Wereldoorlog. Op die plekken zijn heuvels met bloemrijk gras aangelegd en informatieborden geplaatst.

Samenwerking Natuurpro-partners

Van Boven vertelt dat er veel inheems autochtoon plantmateriaal is gebruikt en dat er niet-gangbare plantmethodes zijn toegepast. Het plantmateriaal is door de gemeente Amersfoort ingekocht bij de zadenbank de Bronnen van Staatsbosbeheer. 'In de eerste twee fasen werkten we uitsluitend samen met partners van Natuurpro, een kennisnetwerk van groenprofessionals. Er zijn ecologische adviesbureaus, aannemers en architecten bij aangesloten. H+N+S landschapsarchitecten bepaalde de structuren van het gebied, dat bestaat uit 8 hectare bos, bloemrijk grasland en klompengpaden. Buiting Advies legde vervolgens vast hoe het bos aangeplant moest worden en daarna kwam SmitsRinsma in beeld. Op ons advies kreeg de Koninklijke Ginkel Groep de opdracht voor de aanleg van het noordelijke

De oorspronkelijke Melksteeg

De Melksteeg was een oud pad in Amersfoort dat in het verlengde lag van de Middelhofseweg naar boerderij Middelhof. In de zomermaanden werd de Melksteeg door de boeren van de hoger gelegen Birkte gebruikt om naar hun melkvee in de lagergelegen polder te gaan. Na een grenswijziging met de gemeente Soest werd de naam Melksteeg gewijzigd in A.P. Hilhorstweg.

deel van de Melksteeg direct gegund. HEEM leverde het zaad voor bloemrijk gras met mengsels van inheemse soorten, en het beheer gebeurt met sinusmaaien, een methode van de Vlinderstichting. Dit zorgt voor meer variatie en soorten, wat goed is voor de biodiversiteit. Door de verschillende plantdichtheden moet binnen vijftien jaar een bos met volwassen uitstraling ontstaan, vergelijkbaar met het Bentwoud bij Zoetermeer. Het is zo ontworpen dat je er geen onderhoud aan hebt.'

‘Postzegelbeheer proberen we te voorkomen’

Belangrijke leerpunten

Pas na het opleveren van fase 1 in 2023 begonnen aan het bestek van fase 2. ‘Alle leerpunten uit de eerste fase konden we gebruiken in het bestek voor de tweede fase. Fase 2 werd in april dit jaar opgeleverd.’ Nu ben ik natuurlijk benieuwd naar die leerpunten. Van Boven: ‘In fase 1 hebben we geen grond afgegraven. We wilden graag oorspronkelijke zaadontwikkeling zien, maar hadden veel last van concurrerend storingsonkruid. Dat moesten we extra maaien en verwijderen. Daarom hebben we in fase 2 een van de percelen wél afgegraven. Door de stikstofrijke bovenlaag van 60 centimeter te verwijderen, werd de oorspronkelijke zaadbank blootgelegd. Op andere plekken hebben we de oorspronkelijke grasachtige vegetatie

laten staan en alleen plantgaten gemaakt om het plantsoen in te zetten. Dat was een belangrijk leerpunt: de percelen van fase 1 die zijn gefreesd, laten nog altijd niet zo mooi het gewenste beeld zien als de percelen van fase 2.’

Ook praktische handigheden kwamen naar voren. ‘Normaal gesproken zien je op een tekening welke plantsoorten in welke vakken moeten komen. In de plantsoenlijst kan de aanemer vervolgens zien hoeveel stuks er in elk vak moeten komen. Koninklijke Ginkel Groep vroeg ons om de aantallen ook op de tekening te zetten, waardoor de plantsoenlijst eigenlijk niet meer nodig was. Dat is een detail, maar wel een dat je veel tijd bespaart bij de uitvoering.’

Beheer volgens natuurdoeltypen

Van Boven schrijft momenteel het beheercontract voor de Melksteeg. ‘Daarin leg je de gevolgen uit van wat je hebt aangelegd. Dat doen we aan de hand van natuurdoeltypen. We hebben een bos, kilometers natuurlijke oever en vijf soorten grasland. Vochtig hooiland bijvoorbeeld – dat is het stuk dat afgegraven is – en kruidenrijk grasland. Dat wordt allemaal volgens het specifieke natuurdoeltype beheerd. Zo wordt het kruidenrijke grasland maar twee keer per jaar gemaaid én we laten er 20 procent van de vegetatie staan, ook wel sinusbeheer genoemd. Het vochtige hooiland krijgt vaker een maaibeurt.’

Zo afwisselend als de landschappen zijn, is ook het beheer. Het vergt veel specialistische kennis en verschillende manieren van werken. ‘Postzegelbeheer proberen we te voorkomen. Landschapselementen zoals ruigere meidoornhagen moeten voor afwisseling zorgen en bezoekers op een natuurlijke manier uit de kruidenrijke graslanden houden.’

De Melksteeg is een groene schakel tussen de Utrechtse Heuvelrug en de rivier de Eem

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!